

Mācītājs un vilkači

Pirms dažiem gadiem viņš izstāstīja baisus un fascinējošus notikumus, kas risinājušies dzimtajā Ziemeļkurzemes pusē. Nu mācītājs un Latvijas Universitātes Teoloģijas fakultātes docents Ralfs Kokins vairāk pievērsies zinātniskam darbam.

Daži stāsti vēl tiek glabāti – par dvēseles ceļu, bailēm un trauslo līdzsvaru. Par to, ka esam pasaules izziņā gaitas pašā sākumā.

SANDRA LANDORFA

Var apgalvot, ka kristiešu sabiedrībā Ralfa Kokina grāmata *Kurzemes vilkaču nostāsti* izsauca gandrīz tikpat lielu ažiotažu kā šobrīd Jura Rubeņa *Viņš un viņa. Milestība. Attiecības. Sekss*. Tolaik runāja, ka Kokins šā darba dēļ esot atstādināts no Teoloģijas fakultātes dekāna amata. Taču – tā noteikti ir jaunā gadsimta garīgā literatūra, kas nebalstās dogmās, bet vēlmē izprast, sadzīvot. Tie ir nostāsti par dziļajiem Ziemeļkurzemes mežiem un tajos mītošajiem vilkačiem, kurus Ralfs dzirdējis no savas omītes un citiem tās puses ļaudīm, par sudraba lodi, kuru mežsargs nēsājis krekla kabatā, par baismām nojautām, ejot cauri

mežam, it kā no biežņas kāds tevi skatītos. Līdzīgas bailes pārņemot arī pilsētā – tumšā kāpņu telpā vai pat aizvērtām acīm stāvodot dušā, cilvēks varot pat “noskumt līdz nāvei”. Par melnajiem punktiem ceļu likumos, kur parādoties salikusi veča un laupot braucēju dzīvības, par Engures kapu zārku... Interesanti, ka ievadvārdus grāmatai rakstīja Juris Rubenis, kurš pastaigu ar kolēģi pa mežu atceroties kā vienu no skaistākajām ekskursijām savā mūžā.

Ralfs Kokins raksta: “Iespējams, katrā cilvēkā ir kādas neskaīdras atmiņas un iedzimta zināšana par šādām pirmilaiku mītiskajām būtnēm, par kādu neparastu laiku pirms visa, kas tagad ir. Gluži tāpat kā katram cilvēkam ir atmiņas par kādu senu, senu

“laiku”, kad mums bija tiešas, sirsnīgi mīļas attiecības ar pašu Dievu. Par to liecina tas, kas ir katrā sirdī, – šīs dīvainās nojautas un skumjas, savādie sapņi, it kā kaut kad redzētu lietu, notikumu un situāciju atpazīšana, kā arī tās neizskaidrojamās ilgas pēc nezin kā. Mēs tikai sākam uzzināt, aptvert un nojaust. Mēs vēl tikai sākam rakstīt fizikas un matemātikas mācību grāmatas. Mēs vēl tikai mācāmies dzīvot, mīlēt un saprast. Man šķiet, ka sirds šajā ceļā tiek krietni tālāk un dziļāk par saprātu. Bet vistālāk tomēr tiek bērni un tie nedaudznie pieaugušie, kas vēl spēj skatīt pasauli kā brīnumu un noslēpumu, kas spēj ticēt un priecāties par vismazāko. Kas mīlā, naivā labes-tībā spēj fantazēt un katru gabalos sa-lauzīto un nenoapaļoto stāstu izstāstīt

Ari ticiba, religija neatbild uz visiem lielajiem un grūtajiem jautājumiem, bet dod mums ko citu – ļauj piedzīvot, un tas nav maz.

līdz beigām, lai saprastu, ka tieši ar to viss vēl tikai sākas. Varbūt mums vēl jāmacās labestība – pasaulē ir ne tikai tas, ko mēs gribam, saprotam, kas mums patīk un ir izdevīgs. Un tieši tas dara pasauli skaistu, neparastu un interesantu. Un noderīgs nav tikai tas, kas mums tāds šķiet.”

– Esat lasījis referātu *Liberāla protestantu teologa skatījums uz sarežģīto pasauli un Latviju*. Kāda ir jūsu sajūta un vērtējums par to, kas notiek sabiedrībā?

– Esmu gan, vienīgi tas bija pasen, problēmu loks ir mainījies. Mūsdienu pasaulē procesi norisinās ātrāk un kompleksāk, nekā mēs uz tiem spējam kaut cik pienācīgi reaģēt. Pasaule un dzīve tajā nav vienkārša, nav arī pilnīgi objektīvu skatījumu, nav tādas vienas, pareizas atbildes. Tas, ko tagad redzam, – ļoti dažādos līmeņos –, ļoti strauji norisinās ārkārtīgi kompleksas pārmaiņas. Ne visas ir pozitīvas, ne viss man patīk, ne visam ir kāds racionāls virziens. Daudz ko es vienkārši nezinu un nesaprotu, jo neredzu kontekstu un kopskatu. Bet domāju, ka tā ir daudzām cilvēkiem, kas mēģina ne tikai izdzīvot mūsdienu globalizētājā, mainīgajā pasaulē, bet arī saprast, kas un kādēļ notiek. Mani satrauc pārlietu masīvs un straujš kultūru un reliģiju sajaukums, ignorējot būtiski atšķirīgo un vērtības, kas nes sevī lielus riskus. Tagadējā pasaule ļoti atgādina vēlini antīko hellēnisma laikmetu, kad notika šī kultūru un reliģiju sajaukšanās, ignorējot unikālo un atšķirīgo, toreiz tas rezultējās totalitārā sabiedrībā, vērtību krīzē un neiedomājamā sociālā stagnācijā. Esmu šādu procesu pretinieks, nesaskatu tur neko labu un jauku, lai gan apzinos, cik nepopulārs ir mans viedoklis. Ikviens to jūt, ka pēdējo gadu laikā pasaule ir strauji mainījusies, un ne uz to labo un drošo pusi. Visa pasaule kļūst neinteresantāka un nedrošāka, valstis un pilsētas kļūst līdzīgākas cita citai, arvien mazāk ir atšķirīgā, katrā vietā unikālā. Latvijā mani satrauc sociālā noslāņošana un arogance, arī politiku kalpošana tikai lielo un bagāto interesēs. Sociālā ne-taisnība, kas valda sabiedrībā. Sociālie slāņi, kas dzīvo pilnīgi dažādās realitātēs un nedzird, nesaprot viens otru. Tāpat arī šā laika tendence list atpakaļ autoritatīvās, totalitārās, nedemokrātiskās vērtībās. Tāpat arī godīguma un cilvēcības jautājumi – ja kas akūti apdraud mūsu valsti un sabiedrību, tā ir mūsu pašu alkatība un negodīgums visdažādākajās lietās un līmeņos. Ne-

kas labāks nav gaidāms, ja turpināsim ikdienā viens otram melot, apkrāpt, negodīgiem līdzekļiem izshēmot sev lielāku labumu. Eiropas kultūra, sabiedrība lielā mērā ir veidojusies uz kristīgiem pamatiem. Atsakoties no šiem tradicionālajiem pamatiem, mēs iznīcināsim paši sevi, tā būs pašnāvība. Nebūs tādas neitrālas pozīcijas. Ja pati Eiropa atteiksies no savām pamatvērtībām, tajā dominēs vai nu islāms, kam ir ļoti atšķirīgs skatījums uz visu un kas nekad nespēlēs pēc mūsu, rietumnieciskajiem principiem, vai arī izveidosies visai agresīvs, totalitārs, kreisi orientēts sekulārisms, kas slēpsies aiz skaistas reliģiskā universalisma un humānisma maskas. Domāju, ka daudzi, kam politkorektums ir augstākā vērtība, to līdz galam nav sapratuši.

– Vai var teikt, ka ir sācies jauns agresijas, neiecietības vilnis? Kā to izskaidrojāt?

– Grūti pateikt. No vienas puses, it kā var vērot vairāk agresijas un neiecietības, nekā tas bija agrāk. Dažkārt šķiet, ka visā pasaulē cilvēki tagad uzvedas kā nojūgušies, krīt te vienā, te citā galējībā. Varbūt to veicinājuši elektroniskās saziņas līdzekļi un “datoru paaudzes” atrautība no īstenības un neprasme, pieredzes trūkums veidot īstas attiecības. Varbūt tā ir cilvēku dabīga reakcija uz procesiem, kas nav gribēti un ko mēs neviens tā īsti nevaram ietekmēt. No otras puses, mēs esam vairāk informēti, tāpēc vairāk pamanām. Domāju, ka, par spīti visam šā brīža problēmu lokam, sabiedrība kļūst arī atvērtāka un daudzos jautājumos tolerantāka. Vai tā kļūst izglītotāka, par to galīgi neesmu pārliecināts. Es teiktu – nē, jo izglītības līmenis visu eksperimentu, projektu un reformu dēļ pēdējos gados ir tikai krities. Cilvēki ļoti maz lasa, domā, zina visu ko virspusīgi, bet

neko precīzi un kontekstā, vairākums pilnīgi nespēj kritiski izvērtēt jau tā nekvalitatīvo informāciju, ar ko tiekam ikdienā “baroti”. Domājot dziļāk – kas vainīgs pie agresivitātes, neiecietības? Pilnīgi noteikti tā ir psiholoģiskā vide – nedrošība un bailes, kas valda mūsu sabiedrībā un kas visu laiku tiek mākslīgi uzturētas. Tas ir pirmais, par ko būtu jādomā. Cilvēki ir nedroši par savu iztiku, eksistenci, pastāvīgi tiekam baidīti ar iespējamu karu, krīzēm, citām šausmām. Tādos apstākļos grūti attīstīties veselai sabiedrībai.

Grāmatas un skandāls

– Kā vērtējat *Kristīgā radio* vadītāja Tālivalža Tālberga agresīvo nostāju pret Jura Rubeņa grāmatu *Viņš un viņa*?

– Man ir grūti komentēt, jo to radiostaciju neklausos. Ja kādreiz klausos radio, tad pārsvarā garākā ceļā automašīnā, un arī tad tikai klasisko mūziku. Arī Jura Rubeņa grāmatu neesmu lasījis, vienkārši tas mani neinteresē, tāpēc būtu neko-rekti, ja es dotu savu vērtējumu, jo tāds iespējams, tikai rūpīgi iepazīstoties ar saturu. Tomēr notiekošajā saziņēju daudz ko savādu. Sākot ar to, ka no viena izteikuma cilvēkam raksturīgā stilā saceļ vētru piļu diķi, beidzot ar to, ka par šo grāmatu var izteikt gan noliedzošus, gan atbalstošus viedokļus cilvēki, kas, izrādās, to nav lasījuši, nav sapratuši, kur īsti problēma slēpjas. Kā jebkur – kategoriskākie izteikumi ir par jomām, kurās visvājāk orientējamies, par kurām mums ir tikai aizdomas, aizspriedumi. Protams, aicinājums dedzināt kāda autora grāmatas nav tik neitrāls un nevainīgs vēsturiskās pieredzes kontekstā un ir samērā bīstams vēstījums radikālākiem un nelīdzsvarotiem elementiem, mums jāapzinās šī publiskā atbildība. Tāpat arī varam teoloģiski, psiholoģiski un visādi citādi diskutēt par Rubeņa grāmatas saturu, jo arī tas droši vien nav bez savām problēmām. Mani šokēja, cik ātri un viegli paši kristieši sadalījās divās nesamierināmās nometnēs un sāka cits citam uzbrukt. Vai arī izteikt atbalstu Rubenim, lai gan viņam kā personībai tāds nav vajadzīgs, viņš arī pats nevienā no šīm diskusijām nav piedalījies. Mums nevajadzētu šausmināties, apvainoties, sadusmoties, kādu izsmiet, kritizēt un kategoriski nolikt, bet gan nedaudz nomierināties,

**Mani šokēja,
cik ātri un viegli
paši kristieši
sadalījās divās
nesamierināmās
nometnēs un
sāka cits citam
uzbrukt. Vai arī
izteikt atbalstu
Rubenim, lai
gan viņam kā
personībai tāds
nav vajadzīgs.**

kaut nedaudz padomāt, pirms kaut ko sakām, un tad vienam ar otru parunāties, padiskutēt. Un noteikti palasīt pašiem, nevis kā tādām aitām uzticēties citu spriedumiem. Mūsu uzdevums taču nav meklēt un ravēt aplamības citu, bet gan savā pašā dzīvē. Dievam un Viņa patiesībai nav arī vajadzīgi advokāti, pierādītāji, pārliecinātāji, tā tas nedarbojas, tā var cilvēkus vienīgi nogurdināt, aizbaidīt.

– Vai līdzīgu noliegumu jutāt arī pēc savas grāmatas *Kurzemes vilka-*

ču nostāsti publicēšanas?

– Protams, kā gan citādi. Bija jautājumi, pārmetumi un pat daži sadusmoti cilvēki, kuriem bija sava, atšķirīga zināšana. Bet bija arī daudzi, kas to uzņēma pozitīvi, ar sajūsmu. Tā jau tāda vienkārša nostāstu grāmata, to nerakstīju, lai izraisītu kādu diskusiju. Cilvēki ir dažādi, un nekad nebūs tā, ka visiem patiks.

Lielās, stiprās ēnas

– Kas jūs pamudināja aprakstīt savā dzimtajā pusē dzirdētās mītiskās tradīcijas?

– Esmu ļoti iespaidojies no 19. gadsimta vācu teologu pētījumiem, sevišķi baltvācu mācītāja Augusta Bilenšteina, kurš ar saviem zinātniskajiem latviešu valodas, folkloras un dzīvesziņas pētījumiem lika pamatus vēlākajam Endzelīna darbam. Domāju, ka katra izglītota teologa, mācītāja pienākums būtu visdažādākajā veidā lietot savas teoloģiskās zināšanas un izglītību, pētot arī folkloristiskas leģendas savā apkārtnē. Tās ir ne tikai ļoti interesantas un aizraujošas, bet arī palīdz dziļākā līmenī saprast kādas puses cilvēkus, viņu mentalitāti, piedzīvojumus, pārdzīvojumus, sāpes, cerības, viņu unikālo stāstu. Ne visu iespējams izteikt vārdos, bet to lieliski var izdarīt, stāstot stāstus. Man tas šķita interesanti un nozīmīgi arī tāpēc, ka jau kopš bērni-

bas biju dzirdējis šos vilkaču stāstus un vēlāk, jau ārzemju studiju laikā, atklāju, cik ļoti tie atšķiras no tiem, kas tiek stāstīti citviet pasaulē. Kurzeme ar izteikti arhetipiskajiem nostāstiem par vilkati, kas parādās kā trismetris, neizsakāmi šausmīgs ēnu tēls, kurš nes sevi vilka, pūča un ģindeņa līdzību, atgādinādams seno ziemeļnieku "lielās, stiprās ēnas", ir patiesi unikāla. Tā priekšā klasiskie vilkaču stāsti, kuros kāds pārvēršas, vai pat Transilvānijas nostāsti šķiet tādas holivudiski naivas bērnu pasakas. Kurzemieki nav runīgi, bet ir labi cilvēka apziņas dziļi un dabas noslēpumu pazinēji, kā arī izcili stāstnieki.

– Kas ir galvenais, ko jūs ar šo grāmatu gribējāt pateikt?

– Primāri bija tikai vēlme šādus stāstus savākt, apkopot, nedaudz kritiski pasijāt, lai neiet zudumā. Nedomāju, ka kādam būs liela interese, darīju to sev. Cilvēki aiziet, un līdz ar viņiem – unikāli stāsti. Vairākus esmu tā zaudējis, tāpat kā vecās kurzemieņu dziesmas. Piemēram, bērnbā dzirdēju kādu dziesmu par balli pili un skaisto muižas madāmu, kurai melnas drēbes un melna dvēsele, bet nabaga puīši to nav redzējuši un bijuši kā bez prāta. Atceros tikai dažas rindiņas, bet tai dziesmai bija daudz pantu – smieklīgi, smeldzoši, viss beidzās traģikomiski. Žēl, ka neviens nepierakstīja, tā kopā ar vecajiem ir gājusi zudībā. Apstrādājot savākto materiālu,

pamaniju, ka stāstos ir izteikts ekoloģisks un ētisks vēstījums – tā ir atbildība par zemi, dabu, kurā dzīvojam, lai to neizpostām, bet gan kopjam, sargājam (*grāmatā minēts, ka kurzemniekiem ir zināmi pāris gadījumi, kad nocirstā koka dvēsele vajā, maldina un izkaltē pašu cirtēju – Red.*). Tas ir vēstījums par cilvēciību, taisnīgumu, labestību. Dīvaini, bet pat kā vilkaču stāstos. Bērnībā biju ļoti bailīgs. Taču mani mācīja: ja esi labestīgs un nedari ļaunu, tev nav no kā bīties! Tā ir tīra patiesība. Visos stāstos vilkatis savāc alkatīgos, cietsirdīgos, ļaundarus un neliešus. Kurzemes vilkatis parādās kā karotājs Dieva pusē, kā tāds, kuram īpaši nepatīk visādas raganas un būrējas. Vēlējos pateikt arī to, ka pasaule ir plašāka, sarežģītāka un daudz dziļāka, nekā to redzam, dzirdam, taustām un saprotam.

– Vai esat redzējis vilkati? Jutis? Varat izstāstīt kādu pieredzējumu tiem, kas nav šo grāmatu lasījuši?

– Es desmit gadus vācu stāstus, lasīju visu pieejamo literatūru par šo fenomenu, runāju ar ārzemju profesoriem, kas veikuši līdzīgus pētījumus Ārfikā, Dienvidamerikā, pie Ziemeļsibirijas šamaņiem un citur. Vienatnē apmeklēju visas nostāstu vietas, centos izjust, iejusties, saprast. O, jā, es ļoti gribētu redzēt, tīri pētnieciskās interesēs, lai varētu zināt, pateikt vairāk un precīzāk. Bet fizisks redzējis neesmu. Tajā pašā laikā esmu izjutis, piedzīvojis visu sajūtu, izjūtu, noskaņu spektru, kas ir šajos stāstos, – paralizējošās, dzīvnieciskās bailes un fascināciju vienlaikus, dīvainas laika nobīdes, šķitumus un visu pārējo. Ja man kāds jautātu, vai vilkatis eksistē, tādām vienkāršām, sensāciju kāram interesentam es teiktu – esi mierīgs, neeksistē. Bet cilvēkam, kurš jautā dziļāk, es droši vien teiktu, ka – jā. Taču jautājums ir par to, kāda veida īstenība tā ir. Esmu pilnīgi pārliecināts, ka tas nav fizisks redzējums, tas pilnīgi noteikti nav arī kaut kas kriptozooloģisks. Tas saistīts ar cilvēka psihi noteiktā situācijā, zemapziņas tēliem jeb arhetipiem. Domāju, ka cilvēks, kuram ir stabila garīgā piederība, no šādu baigu un spoku redzējumiem ir pasargāts. Lai redzētu, būtu jāpārkāpj kāda robeža, kas pašā cilvēka dvēselei ir postoša. Tā būtu ielaišanās kādos maģiski mitoloģiskos, okultos priekšstatos un praksēs, rituālos, kas prasa ticību un piederību. Tā ir robeža, ko es negribēju pārkāpt, un nevienam to

neiesaku, jo tas ir postoši un ļoti bīstami, tā cena ir cilvēka dvēsele. Skatos, ka tagad cilvēki pret visu to izturas vieglprātīgi, bet tā nav nekāda izklaide. Ar garīgo pasauli nejo, jo uz spēles ir paša dzīvība, kā arī garīgā vai psihiskā veselība.

– Vai esat ticis ar kādu kriptozooloģu, runājis par parādībām Kurzemē?

– Jā, ir gadījies, bet mani nogurdina pseidozinātne, kas balstās uz dažādu pseidorelīģisku un pseidozinātnisku priekšstatu mikslu. Mani interesē nopietni pētījumi, normāli aprakstīti, kuros subjektīvu šķitumu vietā tiek lietotas noteiktas metodes. Runa nav par kriptozooloģiju, vēl mazāk par kaut ko parapsiholoģisku, bet gan par psihes un zemapziņas darbību noteiktos apstākļos.

Problēmas sākas, kad uz zinātniskiem jautājumiem mēģina atbildēt ar reliģijas palīdzību un uz reliģiskiem, piemēram, sirdsapziņas, zinātniski.

– Jūs ļoti atklāti, bez pašcenzūras, esat aprakstījis savas izjūtas, pārdomas, pārdzīvojumus. Vai jums tagad, pēc gadiem, ir mainījušās attiecības ar tolaik rakstīto?

– Šo to esmu sapratis skaidrāk, nejausi diskutējot vai lasot kādus pētījumus par šādām tēmām, kas manas aizdomas tikai apstiprinājuši. Piemēram, to, ka visu šo parādību atslēga ir pašā cilvēkā, viņa psihē vai kaut kādā kolektīvā mītā, kas atkal un atkal tiek aktualizēts savējo starpā, lai iezīmētu kādas robežas starp savējo un svešo, lai celtu lokālo pašapziņu, un tamlīdzīgi. Es izpētīju savu saprašanu tik tālu, cik iespējams, pašam nepaliekot par muļķi vai vājprātīgo, tur vairs nav ko darīt. Vākt un analizēt stāstus – tas ir citādi, tas ir to vērts, varbūt kādreiz tam atkal nopietnāk pievērsīšos, tagad daru pavisam ko citu, kas saistīts ar maniem zinātniskajiem pētījumiem universitātē, kas arī ir sirdslieta.

Koki atriebjas

– Jūsu grāmatā asi ieskanas ekoloģijas tēma. Par ko jums sirds sāp visvairāk?

– Cilvēku vājprātīgā alkatība un bezatbildība. Gatavība visu izpostīt, noplicināt un pārdot tūlītējam labumam. Dramatiskā mežu izciršana, kas slēpta zem skaistiem saukļiem, akcijām un zinātnes, kas padarīta par ienesīga biznesa un lielo sponsoru prostitūtu. Ļoti sāp sirds, ka tie, kas cīnās par dabas aizsardzību, ciniski tiek padarīti par tādiem kā dīvainiņiem.

– Jums joprojām patīk garas pastaigas pa mežu?

– Jā, es labprāt esmu mežā, ja vien ir brīvs laiks. Esmu no tiem, kas vienatnē pie dabas atpūšos un atgūstu spēkus. Nespēju visu laiku būt cilvēkos, aktīvi komunicēt. Esmu vienpatis. Aizraujos ar dabas foto, tāpēc man arī vasara un atvaļinājums saistās ar to, ka esmu kaut kur dziļi Kurzemes mežos, purvos vai pļavās, nevis ārzemēs. Domāju, ka mēs pietiekami nenovērtējam, cik īpaša ir mūsu zeme. Man tā ir skaistākā pasaulē. Pavadot laiku dabā, nevis tikai pieskrienot, katru brīdi var atklāt kaut ko jaunu un pārsteidzošu. Pavērojot ik uz soļa var sastapties ar kaut ko tādu, kas nav aprakstīts nevienā grāmatā.

– Vai uzskatāt, ka cilvēks pats var sevi pasargāt?

– Tas ir grūts jautājums. Viss nav atkarīgs tikai no mums, bet ir ļoti būtiski, kādas izvēles mēs izdarām. Cilvēks nevar sevi un savējos pasargāt, bet var dzīvot un mīlēt. Censties nedarīt muļķības, ļaunumu, pāri citam. Būtībā tas ir ticības jautājums, bez Dieva uz to nevar korekti atbildēt.

– Kas ir tas, ko mēs nesaprotam?

– Atklāti sakot, mēs zinām un saprotam ļoti maz. Jo vairāk mācās, jo skaidrāks kļūst, cik daudz mēs vēl nezinām. Mēs zinām it kā tik daudz, bet tajā pašā laikā mēs kā cilvēki neesam kļuvuši ne labāki, ne gudrāki. Domāju, ka mēs ikviens savā dzīvē kādu brīdi sāpīgi viņamies cilvēkā kā sugā, saprātīgā būtņē. Mēs tāpat nezinām, no kurienes nākam, kas ir aiz nāves, kāda ir dzīves jēga. Paaudzes nāk un iet, bet dzīves lielle jautājumi paliek. Arī zinātniski mēs nevaram apgalvot, ka tas ir tikai tā, bet tāds ir mūsu pieņēmums, operējot ar noteiktām zināšanām, izmantojot noteiktas metodes. Arī ticība, reliģija neatbild uz visiem lielajiem un

grūtajiem jautājumiem, bet dod mums ko citu – ļauj piedzīvot, un tas nav maz.

Zinātne un Dieva bijāšana

– **Vai var apgalvot, ka esat ne tikai mācītājs, bet arī zinātnieks?**

– Jā, pilnīgi noteikti. Kalpoju ne tikai kā ordinēts garīdznieks, bet esmu pilnas slodzes valsts darbā Latvijas Universitātē. Humanitārajā jomā mācu no seno tekstu pētniecības metodikas līdz pat teoloģijai, ekseģēzēm. Man ir palaimējies, ka varu to visu sasaistīt, savstarpēji bagātinot.

– **Vai sajūtat, ka ar “eksaktajiem” zinātniekiem darāt vienu darbu, lai saprastu, izskaidrotu pasauli?**

– Tā patiešām ir. Tikai nedrīkst to sajaukt vai pretnostatīt, piemēram, ka zinātne un reliģija ir savstarpēji izslēdzošas, tā tāda padomju laiku domāšana – ja cilvēks ir ticīgs, viņš nevar būt īsti gudrs, un otrādi. Bībelē gan sacīts – Dieva bijāšana ir visas gudrības sākums. To var redzēt un pārbaudīt, piemēram, daudzi pasauleslaveni zinātnieki ir ticīgi cilvēki. Heidelbergas universitātes

klīnikā redzēju, ka pirms sarežģītas sirds operācijas ķirurgi un personāls sanāk kopā uz lūgšanu. Teoloģija nodarbojas ar “kāpēc” jautājumiem, jautājot par jēgu, būtību, tā cenšas izprast reliģiskas norises un fenomenus, ko nedara eksaktās zinātnes. Nedrīkst tās pretstatīt, jo būtībā tās nav pretrunā. Problēmas sākas, kad uz zinātniskiem jautājumiem mēģina atbildēt ar reliģijas palīdzību un uz reliģiskiem, piemēram, sirdsapziņas, zinātniski. Tad rodas liels sajukums. Ļoti dažādas zinātnes nozares var palīdzēt cita citai. Piemēram, teoloģija var palīdzēt atbildēt uz cilvēcības un ētikas jautājumiem, kas rodas līdz ar jauniem atklājumiem vai tehnoloģiju lietojumu.

– **Savi baltie zvirbuļi, izstumtie, ir arī zinātnes pasaulē, un tomēr viņi apgalvo, ka zinātne un teoloģija tuvojas viena otrai. Piekrītat?**

– Ir jautājumi, uz kuriem reliģija principā nevar atbildēt, un ir tādi jautājumi, uz kuriem zinātne nekad nespēs atbildēt. Piemēram, par dzīves jēgu vai dzīvības noslēpumu. Bet – reliģiskā un dabaszinātniskā pasaules aina nav pretrunā. Pretrunas sākas,

kad mēģinām abas savienot, pārzinādami tikai vienu jomu. Sanāk jocīgi, kad ticības jautājumiem meklējam racionālus izskaidrojumus vai zinātniskas teorijas mēģinām atrast Bībelē, tur burtiski izlasot, ka tas pats jau ir teikts arī senajā tekstā, ignorējot kontekstu, senās valodas īpatnības un teksta jēgu.

– **Kurā draudzē kalpojat?**

– Patlaban – Jelgavas Svētās Vienības luteriskajā, kā arī Salgales draudzē. Abas ir dzīvas un darbīgas, kurās cilvēki ir pārliecības, Kristus dēļ. Tie ir man tuvi cilvēki. Vislielākais prieks ir piedzīvot, kā Dievs tik pozitīvi maina cilvēku sirdis un dzīves.

– **Kuras vērtības cenšaties audzināt savos studentos, jaunajos teologos?**

– Cilvēcību. Sirsnību, dedzību pret to, ko studē. Teoloģijai noteikti jābūt aicinājumam. Mums ir tik slimā un nelaimīga sabiedrība, jo tik daudz cilvēku nav īstajā vietā, nedarā to, kas ir viņu aicinājums. Dzīvē jāizvēlas tas, ko patiešām patīk darīt, nevis tas, kas modīgāk vai kur vairāk maksā. Tāpat arī cenšamies iemācīt domāt kritiski un izvērtēt lietas un procesus. ■